

Läpinäkyvyyskertomus tilikaudelta 1.7.2015–30.6.2016

Läpinäkyvyyskertomus tilikaudelta 1.7.2015–30.6.2016

Kotipaikka Helsinki
Y-tunnus 0486406-8
PricewaterhouseCoopers Oy

.....	
PwC pähkinäkuoressa	3
.....	
Organisaatio	4
.....	
Partnerit	8
.....	
Laadunvarmistusjärjestelmä	9
.....	

PwC pähkinäkuoressa

PricewaterhouseCoopers Oy on suomalainen, vuonna 1954 perustettu yhtiö, jolla on tilintarkastusyhteisön asema. Yhtiömme palvelut kattavat liikkeenjohdon konsultoinnin ja yritysjärjestelypalvelut, veroneuvonnan ja lakipalvelut sekä tilintarkastuksen ja muut varmennuspalvelut. Olemme osa globaalisti toimivaa PwC-ketjua, jonka kautta palvelemme asiakkaita 157 maassa yli 208 000 asiantuntijan voimin.

Tämä läpinäkyvyyskertomus on laadittu tilikautemme päättymishetkellä 30.6.2016 voimassa olleita läpinäkyvyyskertomuksen antamista koskevia säännöksiä soveltaen.

Läpinäkyvyyskertomus julkaistaan vuosittain 30.9. Tässä kertomuksessa käytetyt PwC-ketjua koskevat luvut ovat tilikaudelta 2015. Tilikauden 2016 luvut julkaistaan lokakuussa 2016.

PwC Suomi

Liikevaihto tilikaudella 2016

124,4 milj. €

Toimistoja

20

Asiantuntijoita

933

PwC Global

Liikevaihto tilikaudella 2015*

35,4 mrd \$

Maita

157

Toimistoja

758

Asiantuntijoita

208 000

Asiakkaita

11 000

Asiakkaidemme kokonaistyytyväisyys

Asiakkaiden suosittelemuus (NPS)

Henkilöstö

45 % 55 %

Henkilöstö osallistui koulutuksiin keskimäärin 8,1 työpäivän verran.

Työntekijöidemme keski-ikä on 36,1 vuotta.

* PwC-ketjun tilikautta 2016 koskevat luvut julkaistaan lokakuussa 2016 tämän raportin julkaisemisen jälkeen.

Organisaatio

PwC Suomen muodostavat emoyhtiö PricewaterhouseCoopers Oy sekä emoyhtiön 100-prosenttisesti omistamat tytäryhtiöt PwC Strategy& (Finland) OY ja liiketoimintaa harjoittamaton PwC Services Oy. Lisäksi emoyhtiöllä on osakkuusyhtiö PwC Julkistarkastus Oy.

PricewaterhouseCoopers Oy:n yhtiöjärjestyksen mukaan yli puolet kaikista yhtiön osakkeista ja niiden tuottamasta äänimäärästä on oltava yhtiössä työskentelevillä Keskuskaupakamarin hyväksymillä tilintarkastajilla tai tilintarkastusyhteisöillä. KHT-tilintarkastajien osuus yhtiön omistuksesta 30.6.2016 oli 58 %.

Kuvaus PwC-ketjun oikeudellisesta ja rakenteellisesta kokonaisuudesta

Suomen PwC kuuluu PricewaterhouseCoopers International Limited -jäsenyritysten (PwCIL) muodostamaan maailmanlaajuiseen ketjuun, jonka jokainen jäsenyritys on itsenäinen juridinen yhtiö. Ketjun jäsenillä on paikallinen omistus ja johto. PwC-ketjulla on riskienhallintaan, henkilöstöjohtamiseen, brändinmukaiseen toimintaan ja viestintään liittyvät ohjeet ja säännökset, joita jokainen ketjuun kuuluva yhtiö on sitoutunut noudattamaan. Ohjeiden ja säännösten noudattamista seurataan jatkuvasti.

PwCIL:n ensisijaiset tehtävät ovat (i) uusien markkinoiden identifioiminen ja niihin liitty-

vien strategioiden kehittäminen; (ii) PwC:n sisäisten verkostojen vahvistaminen osaamisen ja palveluiden kehittämiseksi; (iii) PwC:n brändin tunnettuuden edistäminen; sekä (iv) yhteisten riskienhallinta- ja laatustandardien sekä riippumattomuuteen liittyvien menettelytapojen yhdenmukaisen soveltamisen varmistaminen jäsenyrityksissä.

PwC-ketjuun kuuluvat jäsenyritykset saavat oikeuden käyttää PwC-markkinointinimeä ja käyttöönsä ketjun yhteiset resurssit, metodologiat ja tietotaidon. Vastaavasti kullakin jäsenyhtiöllä on velvollisuus noudattaa ketjun yhteisiä toimintaperiaatteita sekä ylläpitää PwCIL:n johdon hyväksymiä PwC-ketjussa noudatettavia menettelytapoja. PwC-ketju ei oikeudellisesti vastaa jäsenyritysten toimista tai mahdollisista laiminlyönneistä, vastuu on jäsenyrityksillä itsellään.

Hallinto

PricewaterhouseCoopers Oy:n toimintaa ohjaavat voimassa oleva lainsäädäntö, yhtiöjärjestys sekä toimialaa koskevat säännöt, ohjeet ja suositukset. Yhtiön hallinnointiperiaatteiden tavoitteena on avoin ja läpinäkyvä johtamistapa. Vastuullinen tapamme toimia -ohjeistus sekä PwC:n arvot – yhteistyö, laadukkuus ja johtajuus – luovat vankan pohjan kaikkeen toimintaamme niin asiakkaiden ja muiden ulkoisten sidosryhmien kanssa kuin

henkilöstömme kesken.

PricewaterhouseCoopers Oy:n hallinnon muodostavat yhtiökokous, hallitus ja toimitusjohtaja yhtiön johtoryhmän avustuksella sekä osakas- ja partnerikokoukset, partnerivaliokunta ja nimitysvaliokunta. Hallinnon toimintaperiaatteet määritellään kunkin hallintoelimen työjärjestyksessä.

Yhtiökokous

Varsinainen yhtiökokous pidetään vuosittain joulukuun loppuun mennessä. Kokouksessa on tehtävä osakeyhtiölain mukaan varsinaiselle yhtiökokoukselle kuuluvat päätökset sekä määrättävä hallituksen jäsenten ja tilintarkastajien palkkioista. Lisäksi vahvistetaan osakkeen käypä hinta, jota käytetään seuraavana vuonna osakkeiden hankinnassa ja luovutuksessa.

Yhtiöjärjestyksen mukaisesti yhtiökokous valitsee vuosittain hallituksen, johon kuuluu vähintään viisi ja enintään yhdeksän varsinaista jäsentä. Hallituksen puheenjohtaja ja mahdollinen varapuheenjohtaja sekä muut jäsenet valitaan varsinaisessa yhtiökokouksessa ja heidän toimikautensa päättyy seuraavassa varsinaisessa yhtiökokouksessa. Jos hallituksen jäsen eroaa kesken toimikauden, ylimääräisessä yhtiökokouksessa voidaan suorittaa täydennysvaali.

Yhtiömme hallinnointiperiaatteiden tavoitteena on avoin ja läpinäkyvä johtamistapa, jonka pohjan luovat PwC:n arvot yhteistyö, laadukkuus ja johtajuus.

Hallitus

Hallituksen tehtävänä on huolehtia yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus huolehtii myös siitä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on järjestetty asianmukaisesti. Lisäksi hallitus hyväksyy yhtiön strategian, liiketoimintasuunnitelman ja budjetin sekä valvoo niiden toteutumista. Hallitus nimittää toimitusjohtajan ja hyväksyy liiketoiminta-alueiden johtajien ja muiden johtoryhmän jäsenten nimitykset. Hallituksessa käsiteltävät asiat esittelee toimitusjohtaja tai muu erikseen sovittava operatiivista johtoa edustava henkilö.

Vähintään kaksi kolmasosaa yhtiön hallituksen jäsenistä ja mahdollisista varajäsenistä sekä puheenjohtajan ja mahdollisen varapuheenjohtajan on oltava yhtiössä työskenteleviä Keskukskauppakamarin hyväksymiä tilintarkastajia.

PricewaterhouseCoopers Oy:n viimeisin varsinainen yhtiökokous pidettiin 25.11.2015. Yhtiökokoukseen asti hallituksessa toimivat Ylva Eriksson, Markku Katajisto, Jaakko Kilpeläinen, Johan Kronberg (pj), Juha Laitinen, Pekka Loikkanen ja Timo Takalo.

Varsinaisessa yhtiökokouksessa 25.11.2015 hallituksen jäseniksi valittiin Ylva Eriksson, Markku Katajisto, Jaakko Kilpeläinen, Juha Laitinen, Pekka Loikkanen ja Timo Takalo. Yhtiökokous valitsi hallituksen puheenjohtajaksi KHT Pekka Loikkasen.

Hallitus kokoontui tilikauden aikana 18 kertaa. Hallituksen toimintaa ja työskentelytapoja arvioidaan vuosittain. Arviointi tapahtuu itsearviointina.

Toimitusjohtaja

PricewaterhouseCoopers Oy:n hallitus nimittää toimitusjohtajan, joka vastaa yhtiön johtamisesta, strategian toteuttamisesta ja liiketoiminnan kehittämistä hallituksen ohjeiden ja sääntöjen mukaisesti. Toimitusjohtajan apuna toimii johtoryhmä. Yhtiön toimitusjohtajana on 1.7.2015 alkaen toiminut KHT Mikko Nieminen. Mikko Nieminen on niin ikään toiminut joulukuusta 2015 alkaen osakaskokouksen valitsemana Territory Senior Partnerina (TSP), joka edustaa yhtiötä ja osakkaita PwC-ketjussa.

Johtoryhmä

Johtoryhmän pääasiallisena tehtävänä on avustaa toimitusjohtajaa operatiivisessa johtamisessa ja hallituksen päätösten toimeenpanossa. Johtoryhmällä ei ole lakiin tai yhtiöjärjestykseen perustuvaa toimivaltaa. Johtoryhmä ohjaa ja kehittää yhtiön toimintaa yhtiön strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Tilikauden päättyessä 30.6.2016 johtoryhmään kuuluivat Mikko Nieminen (toimitusjohtaja), Tomi Hyryläinen (Assurance Leader), Mika Kaarisalo (Private Company Services Leader), Mirel Leino (Markets Leader), Janne Rajalahti (former Territory Senior Partner), Petri Seppä-

lä (Tax & Legal Services Leader), Kauko Storbäck (Transaction Services Leader), Hannu Suonio (Advisory Leader), Kati Tammilehto (Chief Operating Officer), Leena Tiensuu (Human Capital Leader) sekä Kimmo Vilske (Corporate Finance Leader). Toimitusjohtaja toimii johtoryhmän puheenjohtajana. Johtoryhmä kokoontui tilikauden aikana 25 kertaa.

Hallitus 30.6.2016

Ylva Eriksson
KHT, partneri
s. 1969

Markku Katajisto
KHT, partneri
s. 1969

Jaakko Kilpeläinen
FM, director
s. 1955

Juha Laitinen
OTK, partneri
s. 1963

Pekka Loikkanen
(hallituksen
puheenjohtaja)
KHT, partneri
s. 1959

Timo Takalo
KHT, partneri
s. 1968

Johtoryhmä 30.6.2016

Mikko Nieminen
Toimitusjohtaja
KHT, partneri
s. 1973

Tomi Hyryläinen
Assurance Leader
KHT, partneri
s. 1970

Mika Kaarisalo
Private Company
Services Leader
KHT, partneri
s. 1964

Mirel Leino
Markets Leader
KTT, CFA, partneri
s. 1971

Janne Rajalahti
Territory Senior Partner
KHT, partneri
s. 1964

Petri Seppälä
Tax & Legal Services
Leader
VN, LL.M., partneri
s. 1967

Kauko Storbacka
Transaction Services
Leader
KHT, partneri
s. 1979

Hannu Suonio
Advisory Leader
DI, partneri
s. 1972

Kati Tammilehto
Chief Operating Officer
KTM
s. 1966

Leena Tiensuu
Human Capital Leader
Oik.kand., MBA
s. 1959

Kimmo Vilske
Corporate Finance
Leader
DI, partneri
s. 1970

Palkitsemisessa otetaan huomioon vuosittain asetettujen henkilökohtaisten tavoitteiden saavuttaminen, arvojen mukainen toiminta, partnerin rooli yhtiön organisaatiossa sekä yhtiön taloudellinen tulos.

Partnerit

PricewaterhouseCoopers Oy:n omistavat yhtiön palveluksessa olevat osakkaat, Equity Partnerit. Osakkaiden oikeudet ja velvollisuudet määräytyvät osakeyhtiölain, yhtiöjärjestyksen ja osakassopimuksen perusteella. Osakkaat käyttävät yhtiökokouksissa osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen tarkoittamaa ylintä päätäntävaltaa.

Equity Partnerien lisäksi on toinen partneriluokka, Associated Partnerit. Associated Partnerien oikeudet ja velvollisuudet määräytyvät partnerisopimuksen perusteella. Associated ja Equity Partnerit osallistuvat osakas- ja partnerisopimuksessa mainittuihin asioihin liittyvään päätöksentekoon osakas- ja partnerikokouksissa.

Tilikauden päättyessä yhtiössä oli kaikkiaan 75 partneria, joista Equity Partnereita oli 43 ja Associated Partnereita 32.

Partnerivaliokunta

Partnerivaliokunnan tehtävänä on partnereiden palkkaukseen sekä partneripolitiikkaan ja -rakenteeseen liittyvien asioiden valmistelu hallitukselle. Partnerivaliokunnan muodostavat yhtiön hallituksen puheenjohtaja, toimitusjohtaja/TSP, nimitystoimikunnan puheenjohtaja ja kaksi hallituksen keskuudestaan kahden vuoden toimintakaudelle valitsemaa jäsentä, jotka edustavat osakaskuntaa mahdollisimman laajasti. Puheenjohtajana toimii yhtiön

hallituksen puheenjohtaja. Partnerivaliokunnan jäseniä ei hallituksen keskuudestaan valitsemaa jäsentä lukuun ottamatta erikseen valita, vaan partnerivaliokunnan jäsenyys kuuluu mainittujen tehtävien sisältöön.

Päättäneellä tilikaudella partnerivaliokuntaan kuuluivat Pekka Loikkanen (puheenjohtaja), Mikko Nieminen, Juha Laitinen, Matias Lindholm ja Ylva Eriksson.

Nimitystoimikunta

Nimitystoimikunnan tehtävänä on valmistella yhtiökokoukselle ehdotus hallituksen jäsenten lukumääräksi ja jäseniksi sekä puheenjohtajaksi ja mahdolliseksi varapuheenjohtajaksi. Nimitystoimikunta valmistelee myös TSP:n valitsemiseksi toimitettavan vaalin osakaskokoukselle.

Osakaskokous valitsee nimitystoimikuntaan neljä osakasta, joista yksi valitaan puheenjohtajaksi ja yksi varapuheenjohtajaksi. Hallituksen puheenjohtaja tai jäsen, toimitusjohtaja/TSP eivät voi olla nimitystoimikunnan jäseniä. Nimitystoimikunnan jäsenten toimikausi on osakaskokouksesta toiseen seuraavaan varsinaisen yhtiökokouksen yhteydessä pidettävään osakaskokoukseen, ellei muuta päätetä.

Päättäneellä tilikaudella nimitystoimikuntaan kuuluivat Matias Lindholm (puheenjohtaja),

Kai Wist (varapuheenjohtaja), Heikki Lassila ja Hannu Pellinen.

Partnereille maksettavien korvausten perusteet

Partnereiden palkitsemisessa noudatetaan osakaskokouksen vahvistamaa ansiojärjestelmää, joka on pääperiaatteiltaan samanlainen koko PwC-ketjussa. Ansiojärjestelmään tehtävistä muutoksista päättää partnerivaliokunta ja merkittävät muutokset viedään hallituksen sekä osakaskokouksen hyväksyttäväksi.

Partnereiden palkitsemisesta päättää partnerivaliokunta. Partnerivaliokunnan jäsenten palkitsemisesta päättää hallitus. Partnerit on luokiteltu kokemuksen, osaamisen ja roolin perusteella eri luokkiin, ja palkitsemisessa otetaan huomioon vuosittain asetettujen henkilökohtaisten tavoitteiden saavuttaminen, arvojen mukainen toiminta, partnerin rooli yhtiön organisaatiossa sekä yhtiön taloudellinen tulos.

Laadunvarmistusjärjestelmä

Yhtiömme arvot – yhteistyö, laadukkuus ja johdatus – tukevat korkean laadun tavoitettamme kaikessa asiakastyössämme. Laatu tarkoittaa hyvän teknisen laadun ja säännösten noudattamisen lisäksi myös laatua tavassamme toimia asiakkaidemme kanssa: kykyämme asettua asiakkaiden asemaan ja sitoutumistamme tuottaa heille lisäarvoa. Sisäisissä koulutus- ja muissa tilaisuuksissamme tähdennämme jatkuvasti korkean laadun merkitystä. Suoritamme myös säännöllisesti asiakastyytyväisyyskyselyjä.

PwC-ketjuun kuuluvilla yhtiöillä on käytössä yhteneväiset laatua ja palveluiden suorittamista koskevat toimintaperiaatteet ja menettelytavat. Yhtiön Risk & Quality Partnerin tehtävänä on yhdessä liiketoiminta-alueiden Risk & Quality -partnereiden ja -managereiden kanssa laadun- ja riskienhallintaan liittyvien periaatteiden ja järjestelmien ylläpitäminen ja näiden noudattamisen seuranta. Teemme toimintaperiaatteiden noudattamisesta itsearviointin vuosittain.

Risk & Quality Partner raportoi yhtiömme johdoryhmälle ja toimitusjohtajalle/TSP:lle.

Noudatamme PwC-ketjun tilintarkastustoimeksiantoja koskevaa laadunvalvontatarkastusohjelmaa, joka on käytössä kaikissa ketjuun kuuluvissa yhtiöissä. Yksittäiset PwC-yritykset voivat täydentää globaalia ohjeistusta paikalli-

sen lainsäädännön edellyttämällä lisätoimenpiteillä. Tämän ohjelman mukaan kaikki auktorisoidut tilintarkastajat sekä muut toimeksiantovastuulliset ovat toimeksiantokohtaisen laaduntarkastuksen kohteena vähintään viiden vuoden välein. Raportoimme laadunvalvontatarkastuksen tulokset sekä PricewaterhouseCoopers Oy:n ylimmälle johdolle että PwC-ketjulle. Raportin pohjalta laadimme toimintasuunnitelman havaittujen puutteiden korjaamiseksi. Yhtiömme johto valvoo hyväksytyntä toimintasuunnitelman toimeenpanoa.

Noudatamme kansainvälistä tilintarkastusyhteisöjä koskevaa Laadunvalvontastandardi 1:tä (ISQC 1), jonka tarkoituksena on antaa kohtuullinen varmuus siitä, että suoritamme tilintarkastus- ja muut varmennustoimeksiannot ammatillisten standardien ja määräysten sekä lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Laadunvalvontastandardi edellyttää myös seuranta, josta vastaa yhtiössämme tähän tehtävään nimetty partneri, Chief Quality Officer. Seuranan tarkoituksena on antaa kohtuullinen varmuus siitä, että laadunvalvontajärjestelmään liittyvät toimintaperiaatteemme ja menettelytapamme ovat asianmukaisia sekä että ne toimivat tehokkaasti ja niitä noudatetaan.

PwC-ketju suorittaa yhtiössämme säännöllisin väliajoin laaduntarkastuksen (Quality Management Review), jossa käydään läpi toimintaperi-

aatteidemme ja menettelytapojemme asianmukaisuus sekä toimeksiantojemme toteutustapa.

Quality Office -toimintomme tehtävänä on varmistaa, että tilintarkastus- ja muut varmennustoimeksiannot hoidetaan laadukkaasti, asianmukaisesti ja tehokkaasti. Quality Office'n puheenjohtajana toimii metodologiasta vastaava partneri ja jäsenenä toimivat tilintarkastusliiketoiminta-alueen johtaja, Chief Quality Officer, riippumattomuudesta sekä tilintarkastusliiketoiminta-alueen riskienhallinnasta, laadunvalvontatarkastuksista ja sisäisestä koulutuksesta vastaavat partnerit.

Yhtiömme henkilökunnalla ja ulkopuolisilla tahoilla on mahdollisuus kertoa havaitsemansa tai epäilemänsä poikkeamat yhtiötämme koskevista ammatillisista standardeista ja lainsäädännöstä luottamuksellisesti PwC-ketjun [internetsivujen kautta](#).

Periaatteemme tähdentävät konsultaation tärkeyttä vaikeissa tai tulkintaa edellyttävissä ammatillisissa kysymyksissä. Konsultaatiosta vastaavat nimetyt kokeneet asiantuntijamme.

Yhteisömme ja palveluksessamme olevat tilintarkastuslain mukaan hyväksytyt tilintarkastajat ovat tilintarkastuslaissa tarkoitettun ulkoisen laadunvalvonnan kohteena vähintään kuuden vuoden välein.

Noudatamme PwC-ketjun laadunvalvontatarkastusohjelmaa varmistaaksemme, että toimintaperiaatteemme ja menettelytapamme ovat asianmukaisia sekä että ne toimivat tehokkaasti ja niitä noudatetaan.

Viimeisimpien laaduntarkastusten ajankohdat

PwC-ketju suoritti yhtiössämme keväällä 2015 Quality Management Review'n, jossa käytiin läpi toimintaperiaattemme ja menettelytappamme asianmukaisuus. Havainnot raportoitiin johtoryhmälle ja hallitukselle elokuussa 2015.

Keskuskauppakamarin tilintarkastuslautakunnan ("TILA") on suorittanut yhtiössämme laaduntarkastuksen viimeksi syksyllä 2013.

PricewaterhouseCoopers Oy on myös rekisteröitynyt PCAOB:ssa (Yhdysvaltojen tilintarkastusalan valvontaelin Public Company Accounting Oversight Board). PCAOB suoritti laaduntarkastuksen yhtiössämme syksyllä 2013.

Luettelo julkisen kaupankäynnin kohteena olevista yhteisöistä sekä luotto- ja vakuutuslaitoksista, joissa tilintarkastusyhteisö on viimeksi kuluneen tilikauden aikana valittu tilintarkastajaksi

Liitteenä on luettelo julkisen kaupankäynnin kohteena olevista yhteisöistä sekä luotto- ja vakuutuslaitoksista, joissa tilintarkastusyhteisö on viimeksi kuluneen tilikauden aikana valittu tilintarkastajaksi.

PwC Suomen internetsivuilla julkaistaan erikseen ajantasainen luettelo niistä julkisen kaupankäynnin kohteena olevista yhteisöistä sekä

luotto- ja vakuutuslaitoksista, joissa tilintarkastusyhteisö tai sen palveluksessa oleva on valittu tilintarkastajaksi.

Riippumattomuusohjeet ja kuvaus niiden noudattamisen valvonnasta

Noudatamme PwC-ketjun globaaleja riippumattomuussääntöjä, jotka sisältävät riippumattomuuteen liittyvät vähimmäisvaatimukset ja joita sovelletaan kaikissa suorittamisemme varmennustoimeksiannoissa. Riippumattomuussäännöt perustuvat IESB:n (The International Ethics Standards Board for Accountants) eettisiin sääntöihin ja SEC-yhtiöiden osalta SECin riippumattomuussääntöksiin ja täyttävät tilintarkastuslain vaatimukset. Sääntömme ovat tilintarkastusasiakkaiden osalta tietyiltä osin kuitenkin IESBA:n sääntöjä tiukemmat. Pidämme henkilökuntamme tietämyksen riippumattomuusasioissa ajan tasalla sisäisillä tiedotteilla ja koulutuksella.

Noudatamme huolellista uusien asiakkaiden ja toimeksiantojen hyväksymisen menettelyä. Käytössämme on PwC-ketjun keskitetty tietokanta riippumattomuusyhteisöistä. Riippumattomuusyhteisöllä tarkoitamme tilintarkastusasiakasta, joka on yleisen edun kannalta merkittävä tai jolla on ulkomaisia tytäryhteisöjä, tai meiltä toistuvaluonteista muuta varmennuspalvelua saavaa asiakasta, joka on listattu tai jolla on ulkomaisia tytäryhteisöjä. Keskitetyt tietokannan käyttö mahdollistaa riippumattomuusarviointien teon uusista asiakkaista ja toimeksi-

annoista. Toimintaperiaattemme on ennen uusien asiakkaiden ja toimeksiantojen hyväksymistä varmistaa, ettei toimeksiantoihin liity eturistiriitoja, jotka saattaisivat vaarantaa riippumattomuuttamme tilintarkastajina.

Käytäntömme mukaan tilintarkastusasiakkaasta vastaavalta partnerilta tulee saada hyväksyntä kyseiselle asiakkaalle annettavista muista kuin tilintarkastuspalveluista. Tällä varmistamme antamiemme palveluiden osalta riippumattomuutemme ja objektiivisuutemme. Riippumattomuusyhteisöjen osalta tämä ennakkohyväksyntä hoidetaan kaikissa PwC-ketjuun kuuluvissa yhtiöissä käytössä olevalla auktorisointijärjestelmällä.

Noudatamme Suomen tilintarkastuslain ja IESBA:n eettisten sääntöjen mukaisia tilintarkastajien toimikausia koskevia rotaatiovaatimuksia. Seuraamme näiden periaatteiden noudattamista julkisen kaupankäynnin kohteena olevien yhteisöjen sekä luotto- ja vakuutuslaitosten osalta keskitetyssä tietokantatyökalussa ajantasaisesti tehtävin päivityksin sekä vuosittain tehtävin valvontatoimenpitein.

Pyydämme yhtiömme koko henkilöstöltä vuosittain vahvistuksen toimintaperiaatteidemme noudattamisesta. Asiantuntijamme antavat tässä yhteydessä myös vahvistuksen riippumattomuussääntöjemme noudattamisesta. Myös uudet työntekijämme vahvistavat sääntöjen noudattamisen meillä aloittaessaan. Kaik-

*PwC-ketjun koulutus-
tarjonta yhdistettynä PwC
Suomen omiin, paikallisiin
tarpeisiin räätälöityihin
koulutuksiin tarjoaa
mahdollisuuksia sekä
syventävään erikoistumi-
seen että laaja-alaiseen
osaamisen kartuttamiseen.*

ki partnerit sekä asiakastyössä asiantuntijoina toimivat directorit ja managerit sekä sisäisen palvelukeskuksemme työntekijät ylläpitävät tietoja arvopaperiomistuksistaan portfoliojärjestelmässä, joka vertaa niitä kaikkien PwC-yritysten riippumattomuusyhteisöt sisältävään tietokantaan ja huomauttaa mahdollisista riippumattomuusongelmista.

Valvomme riippumattomuussääntöjen noudattamista myös vuosittain pistokokein tehdyin, yksittäisiin asiantuntijoihimme kohdistuvin tarkastuksin. Mahdolliset esille tulevat riippumattomuussääntöjen rikkomukset raportoidaan yhtiömme johtoryhmälle ja hallitukselle sekä asiakkaille. Havaittuihin riippumattomuussääntöjen rikkomuksiin sovelletaan yhtiömme kurinpidollisia periaatteita ja sanktiopolitiikkaa.

Ammattitaidon jatkuva kehittäminen

PwC on asiantuntijaorganisaatio, jonka menestys perustuu osaavaan ja ammattitaitoiseen henkilöstöön. PwC Professional, osaamisen johtamismallimme on osa PwC:n johtamismallia, jonka yhtenä tavoitteena on tukea ja raamittaa kaikkien PwC:läisten suoriutumista ja laaja-alaista ammatillista kehitystä. Kuluneen tilikauden painopisteenä on ollut erityisesti kehittymistä tukevan palautekulttuurin vahvistaminen.

Koulutus perustuu strategiasta johdettuihin tavoitteisiin ja asiakastyössä havaittuihin tar-

peisiin. Maailmanlaajuisen PwC-ketjun koulutustarjonta yhdistettynä PwC Suomen omiin, paikallisiin tarpeisiin räätälöityihin koulutuksiin tarjoaa mahdollisuuksia sekä syventävään erikoistumiseen että laaja-alaiseen osaamisen kartuttamiseen. Koulutus jakautuu yksikkö-, toimiala- ja toimeksiantokohtaiseen asiantuntijakoulutukseen, asiakassuhdejohtamisen ja vuorovaikutustaitojen kehittämiseen sekä PwC:n toimintatapoihin, kulttuuriin ja arvoihin keskittyvään koulutukseen. Erityisesti lainsäädännön, erilaisten standardien ja asetusten muutoksiin ja toimintamme laadun varmistamiseen liittyvää koulutusta järjestetään jatkuvasti. Tätä tukee jatkuva säädösmuutoksiin ja muuhun kehitykseen liittyvä viestintä ja käytössä olevat tietokannat. Osa koulutuksesta on rooliin perustuen pakollisia, osa perustuu henkilön omiin kehitystavoitteisiin.

Taloudelliset tiedot toiminnan laajuudesta

PwC Suomen liikevaihto oli 30.6.2016 päättyneellä tilikaudella 124,4 miljoonaa euroa (kasvu edelliseen vuoteen 13,5 %), mikä jakaantui eri liiketoimintayksiköiden välillä seuraavasti:

Tilintarkastus- ja muut varmennuspalvelut	71,6 M€
Veroneuvonta ja lakipalvelut	27,2 M€
Liikkeenjohdon konsultointi ja yritysjärjestelypalvelut	25,6 M€

Yhtiön taloudelliset tiedot kerrotaan laajemmin Tilinpäätöksessä, joka julkaistaan tilikauden 2016 osalta yhtiökokouksen jälkeen 24.11.2016 [PwC Suomen internetsivuilla](#).

Liite

Luettelo julkisen kaupankäynnin kohteena olevista yhteisöistä sekä luotto- ja vakuutuslaitoksista, joissa tilintarkastusyhteisö on viimeksi kuluneen tilikauden aikana valittu tilintarkastajaksi

Yhteisöt kaudella 1.7.2015–30.6.2016

- Ahlstrom Oyj
- Alma Media Oyj
- Alma Vakuutus Oy
- Appetit Oyj
- Asiakastieto Group Oyj
- Aspocomp Group Oyj
- Atria Oyj
- Biohit Oyj
- Biotie Therapies Oyj
- CapMan Oyj
- Cargotec Oyj
- Caverion Oyj
- Componenta Oyj
- Etelä-Pohjanmaan Osuuspankki
- Etteplan Oyj
- F-Secure Oyj
- Ferratum Oyj
- Fingrid Oyj
- Finnair Oyj
- HKScan Oyj
- Honkarakenne Oyj
- Humppilan Osuuspankki
- Innofactor Oyj
- Jokioisten Osuuspankki
- Kerimäen Osuuspankki
- Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi
- Kesko Oyj
- Kesälahden Osuuspankki
- KONE Oyj
- Kosken Osuuspankki
- Laihian Osuuspankki
- Lemminkäinen Oyj
- Leppävirran Osuuspankki
- Loimaan Seudun Osuuspankki
- Marimekko Oyj
- Mynämäen-Nousiaisten Osuuspankki
- Neste Oyj
- Niinijoen Osuuspankki
- Nokia Oyj
- Nordea Henkivakuutus Suomi Oy
- Nordea Bank Finland Abp (Nordea Pankki Suomi Oyj)
- Nordea Rahoitus Suomi Oy
- Norvestia Oyj
- Okmetic Oyj
- Olvi Oyj
- Orava Asuntorahasto Oyj
- Oriola-KD Oyj
- Orion Oyj
- Outotec Oyj
- Panostaja Oyj
- Pohjois-Karjalan Osuuspankki
- Pohjois-Savon Osuuspankki
- Polvijärven Osuuspankki
- Ponsse Oyj
- Posti Group Oyj
- Raisio Oyj
- Ramirent Oyj
- Rantasalmen Osuuspankki
- Raute Oyj
- Revenio Group Oyj
- Rymättylän Osuuspankki
- Soprano Oyj
- SRV Yhtiöt Oyj
- Sulkavan Osuuspankki
- Suomen Asuntohypopankki Oy
- Suomen Hypoteekkiyhdistys
- Suur-Savon Osuuspankki
- Takoma Oyj
- Talentum Oyj
- Talvivaaran Kaivososakeyhtiö Oyj
- Teollisuuden Voima Oyj
- Tieto Oyj
- Tuusniemen Osuuspankki
- Työttömyysvakuutusrahasto
- UPM-Kymmene Oyj
- Valion Keskinäinen Vakuutusyhtiö
- Valmet Oyj
- Vihannin Osuuspankki
- Viking Line ABP
- YIT Oyj
- Ypäjän Osuuspankki

PricewaterhouseCoopers Oy, PL 1015 (Itämerentori 2), 00101 Helsinki. Puhelin 020 787 7000.

PwC Suomi:

PwC auttaa yrityksiä kasvamaan, toimimaan tehokkaasti ja raportoimaan luotettavasti. Apunasi on Suomessa yli 930 asiantuntijaa ympäri maan. Palveluitamme ovat liikkeenjohdon konsultointi, yritysjärjestelypalvelut, veroneuvonta, lakipalvelut, riskienhallintapalvelut sekä tilintarkastus- ja muut varmennuspalvelut. Tavoitteenamme on luoda kestävä kasvua. Ota yhteyttä tai lue lisää: www.pwc.fi.

PwC toimii 157 maassa yli 208 000 asiantuntijan voimin. Nimi PwC viittaa PwC-ketjuun ja/tai yhteen tai useampaan sen jäsenyritykseen, joista jokainen on oma itsenäinen yhtiö. Lisää tietoa: www.pwc.com/structure.